

Δελτίο Τύπου

του Οργανισμού της ΕΕ για τα ναρκωτικά, Λισαβόνα

Αριθ. 6/2000 – 11 Οκτωβρίου 2000

ΠΡΟΣΟΧΗ: ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ Η ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΤΕΤΑΡΤΗ 11 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 12:00 ΤΟ ΜΕΣΗΜΕΡΙ (ΩΡΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ)

Ετήσια έκθεση σχετικά με το πρόβλημα των ναρκωτικών στην ΕΕ

Ο ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΣΤΙΓΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΧΡΗΣΤΕΣ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ ΑΠ' Ο,ΤΙ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΝΔΡΕΣ

Ο Οργανισμός ζητά τη λήψη επιπλέον μέτρων αντιμετώπισης που να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των γυναικών

Ο κοινωνικός στιγματισμός που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες χρήστες ναρκωτικών είναι μεγαλύτερος σε σχέση με τους άνδρες, σύμφωνα με την *Ετήσια Έκθεση σχετικά με την κατάσταση του προβλήματος των ναρκωτικών στην Ευρωπαϊκή Ένωση*, η οποία δημοσιεύεται σήμερα από τον **Οργανισμό της ΕΕ για τα ναρκωτικά, Ε.Κ.Π.Ν.Τ., που εδρεύει στη Λισαβόνα**. Η έκθεση ζητά να ληφθούν επιπλέον μέτρα τα οποία θα λαμβάνουν υπόψη και θα ανταποκρίνονται στην αντιμετώπιση των ιδιαίτερων προβλημάτων και αναγκών των γυναικών που είναι χρήστες ναρκωτικών.

Κατά τον οργανισμό, η χρήση ναρκωτικών θεωρείται ασυμβίβαστη με το ρόλο της γυναίκας. Ο βασικός λόγος είναι η μητρότητα. Οι γυναίκες φοβούνται ότι θα χαρακτηριστούν ως "ακατάλληλες" μητέρες και θα χάσουν την επιμέλεια των παιδιών τους αν ενταχθούν σε κάποιο πρόγραμμα θεραπείας.

Αυτό, όπως προσθέτει το **Ε.Κ.Π.Ν.Τ.**, σημαίνει ότι οι γυναίκες χρήστες ναρκωτικών αντιμετωπίζουν περισσότερες δυσκολίες σε σύγκριση με τους άνδρες προκειμένου να υποβληθούν σε θεραπεία που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες τους.

Αυτές είναι οι σημαντικές διαπιστώσεις που προκύπτουν από την ειδική αναφορά της έκθεσης στα ιδιαίτερα προβλήματα των γυναικών που είναι χρήστες ναρκωτικών – και στις διαφορές που εντοπίζονται μεταξύ των δύο φύλων.

Οι περιορισμένες πληροφορίες που είναι διαθέσιμες εδώ καταδεικνύουν ότι, σε αντίθεση με την αντιμετώπιση της χρήσης ναρκωτικών από άνδρες η οποία τείνει να επικεντρώνεται στο ρόλο που παίζει η χρήση στην εμφάνιση παραβατικής συμπεριφοράς, η αντιμετώπιση της όσον αφορά τις γυναίκες φαίνεται να έχει περισσότερο ως κίνητρο την ανησυχία για τον αντίκτυπο που έχει η χρήση ναρκωτικών στους άλλους: στα παιδιά των οποίων οι μητέρες είναι χρήστες και στους άνδρες όταν οι χρήστες απασχολούνται σε επαγγέλματα σχετικά με το σεξ.

Διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών

Η παρούσα έκθεση αναφέρει ότι οι γυναίκες χρήστες διαπράττουν λιγότερα εγκλήματα κατά τις ιδιοκτησίας από τους άνδρες, ενώ συχνότερα εξασφαλίζουν χρήματα για να συντηρήσουν τον εθισμό τους μέσω της βιομηχανίας του σεξ. Τα σχετιζόμενα με το σεξ επαγγέλματα μπορούν να αποτελέσουν μια καθιερωμένη πηγή εισοδήματος, σε μερικές περιπτώσεις για το 60% των γυναικών χρηστών.

Η έκθεση προσθέτει ότι η πιθανότητα μετάδοσης λοιμωδών νοσημάτων από γυναίκες που απασχολούνται επαγγελματικά με το σεξ στους πελάτες τους προκαλεί πάντα ανησυχία και η σχέση μεταξύ της χρήσης ναρκωτικών από γυναίκες και της πορνείας συνέβαλε πιθανότατα στην αύξηση των υπηρεσιών μείωσης της βλάβης και των υπηρεσιών θεραπείας για γυναίκες χρήστες ναρκωτικών.

Το **Ε.Κ.Π.Ν.Τ.** αναφέρει ότι τα θέματα που αφορούν ειδικά τις γυναίκες χρήστες ναρκωτικών δεν έχουν εξεταστεί συστηματικά από τα συστήματα πληροφοριών της **ΕΕ** για τα ναρκωτικά. Εντούτοις, τα περισσότερα κράτη μέλη αντιμετωπίζουν τις ανάγκες των εξαρτημένων από τα ναρκωτικά γυναικών μέσω εξειδικευμένων προγραμμάτων, των οποίων η έκταση και οι στόχοι ποικίλουν - έχουν δημιουργηθεί αρκετές υπηρεσίες για γυναίκες, οι οποίες προσφέρουν στέγη, πληροφόρηση και πρακτικές συμβουλές για ασφαλέστερες σεξουαλικές σχέσεις και ασφαλέστερη χρήση ναρκωτικών.

Δώδεκα Κράτη Μέλη προσφέρουν προγράμματα που ανταποκρίνονται στις ανάγκες γυναικών που απασχολούνται επαγγελματικά με το σεξ και κάνουν χρήση ναρκωτικών. Η **Ιρλανδία**, η **Ισπανία** και το **Ηνωμένο Βασίλειο** αναφέρουν αρκετά τέτοια προγράμματα, ενώ το **Βέλγιο**, και η **Φιλανδία** δεν αναφέρουν κανένα παρόμοιο πρόγραμμα.

Γενικά, όπως αναφέρει η έκθεση, οι άνδρες χρησιμοποιούν παράνομα ναρκωτικά περισσότερο από ό,τι οι γυναίκες. Ωστόσο, οι διαφορές στη χρήση ναρκωτικών μεταξύ των φύλων είναι περίπλοκες – όπως τα θέματα γύρω από τη βιομηχανία του σεξ και την πίεση που ασκούν άνδρες σε νεαρά κορίτσια.

Όπως επισημαίνεται από τον Οργανισμό, ένα πρόβλημα για τις γυναίκες είναι το γεγονός ότι τα κορίτσια πειραματίζονται με τα ναρκωτικά σε μικρότερη ηλικία απ' ό,τι τα αγόρια. Αυτό είναι "γενικά το αποτέλεσμα που προκύπτει από το γεγονός ότι τα κορίτσια έχουν μεγαλύτερους σε ηλικία φίλους, οι οποίοι ενδέχεται να τις ενθαρρύνουν να δοκιμάσουν ναρκωτικά". Για το λόγο αυτό, οι δραστηριότητες πρόληψης των ναρκωτικών στην **Αυστρία**, τη **Γερμανία** και τη **Σουηδία** προσανατολίζονται κυρίως προς τις πολύ νεαρές γυναίκες και τις μαθήτριες. "Αυτές οι πρωτοβουλίες επικεντρώνονται συχνά στη γυναικεία ταυτότητα και στους τρόπους άρνησης της προσφοράς ναρκωτικών από τους φίλους τους ή άλλους άνδρες του περιβάλλοντός τους."

Σε ηλικία μεταξύ 15 και 16 ετών, τα αγόρια και τα κορίτσια έχουν την τάση να πειραματίζονται το ίδιο με την κάνναβη. Εντούτοις, από τα 20 έως 24, παρατηρείται περισσότερη χρήση από άνδρες παρά από γυναίκες.

Σύμφωνα με τα στοιχεία, οι διαφορές φύλου στην επικράτηση της χρήσης κατά τους 12 τελευταίους μήνες και στη χρήση συγκεκριμένων ναρκωτικών, είναι ακόμη πιο αξιοσημείωτες. Καθώς τα κορίτσια μεγαλώνουν, εμφανίζονται και ενισχύονται περαιτέρω διαφορές στη χρήση ναρκωτικών με βάση το φύλο.

Σε αντίθεση με τα παράνομα ναρκωτικά, η χρήση φαρμάκων, όπως οι βενζοδιαζεπίνες, είναι συνηθέστερη στις γυναίκες, διαφορά η οποία αυξάνεται με την ηλικία. Ο κοινωνικός στιγματισμός είναι μικρότερος, ωστόσο οι κίνδυνοι για την υγεία από την τακτική χρήση τέτοιων φαρμάκων είναι σημαντικοί.

Ανέκδοτες (μη-επιστημονικές) αναφορές από τη **Γαλλία**, τη **Γερμανία**, την **Ιρλανδία** και το **Ηνωμένο Βασίλειο** υποδηλώνουν κάποιες ανησυχίες για αύξηση των κρουσμάτων μόλυνσης από τον ιό HIV και της ηπατίτιδας Β σε ορισμένες γυναίκες χρήστες ναρκωτικών. Υποστηρίχθηκε ότι πρόκειται για το αποτέλεσμα πιο επικίνδυνης συμπεριφοράς ενδοφλέβιας χρήσης από τις γυναίκες ή σεξουαλικών σχέσεων χωρίς προφύλαξη.

Προστασία των παιδιών από τα ναρκωτικά

Σε όλα τα κράτη μέλη παρέχεται στις εγκύους "ταχεία πρόσβαση" στις υπηρεσίες θεραπείας για ναρκωτικά. Στην **Αυστρία**, το **Βέλγιο**, τη **Δανία**, **Γαλλία**, **Ιρλανδία**, **Πορτογαλία** και **Σουηδία** έχουν αναπτυχθεί εξειδικευμένες υπηρεσίες ειδικά για αυτές. Ωστόσο, για πολλές από τις γυναίκες αυτές, η τακτική μαιευτική φροντίδα είναι ασυμβίβαστη με τον τρόπο ζωής τους – ή φοβούνται τον κοινωνικό στιγματισμό σε περίπτωση που προσέλθουν για θεραπεία.

Ο οργανισμός δηλώνει: "Ο αυξανόμενος αριθμός παιδιών που γεννιούνται από χρήστες ναρκωτικών διατρέχει υψηλό κίνδυνο ανάπτυξης προβλημάτων που συνδέονται με τα ναρκωτικά, και ανακύπτουν ανησυχίες σχετικά με το πώς επηρεάζονται τα παιδιά αυτά ... ."

Ο βαθμός παραμονής των παιδιών με τις μητέρες χρήστες ναρκωτικών ποικίλει έντονα στην **ΕΕ** και οι ξεκάθαρα μέτρα σχετικά με την πρόβλεψη της επιμέλειας παιδιών είτε δεν έχουν ακόμη αναπτυχθεί είτε δεν έχουν τυποποιηθεί στην πράξη.

Λιγότερες γυναίκες από ό,τι άνδρες σε προγράμματα θεραπείας

Η αναλογία μεταξύ γυναικών και ανδρών χρηστών ναρκωτικών που υποβάλλονται σε θεραπεία τείνει να είναι χαμηλότερη του 1:3. Οι γυναίκες που εντάσσονται σε θεραπεία τείνουν να είναι νεότερες από τους άνδρες ενώ το ποσοστό τους μειώνεται με την ηλικία. Αυτό περισσότερο φαίνεται να δηλώνει ότι τα αριθμητικά στοιχεία των γυναικών που αντιμετωπίζουν πρόβλημα με ναρκωτικά δεν είναι αντιπροσωπευτικά παρά ότι οι γυναίκες αποθεραπεύονται με μεγαλύτερη επιτυχία.

Η έκθεση επεξηγεί ότι ένας βασικός λόγος της χαμηλής εκπροσώπησης των γυναικών στη θεραπεία από ναρκωτικά είναι η μητρότητα – πολλές γυναίκες χρήστες έχουν τουλάχιστον ένα παιδί και είναι συνήθως πολύ απασχολημένες με τη φροντίδα του για να παρακολουθήσουν οποιοδήποτε πρόγραμμα θεραπείας ή φοβούνται ότι θα στιγματιστούν και θα χαρακτηριστούν ως "ακατάλληλες" μητέρες και θα χάσουν την επιμέλεια των παιδιών τους αν ενταχθούν στο πρόγραμμα.

Φυλακισμένες γυναίκες και ναρκωτικά

Ο αριθμός γυναικών φυλακισμένων στην Ευρώπη αυξάνεται σταθερά. Στην **Ισπανία**, ο αριθμός των έγκλειστων γυναικών σχεδόν τριπλασιάστηκε κατά την τελευταία δεκαετία. Αν και το ποσοστό των καταδικασμένων για παραβάσεις του νόμου περί ναρκωτικών είναι χαμηλότερο όσον αφορά τις γυναίκες, στοιχεία από την **Ιρλανδία** και το **Ηνωμένο Βασίλειο** αποκαλύπτουν σημαντικά επίπεδα προβληματικής χρήσης ναρκωτικών κατά την εισαγωγή των γυναικών στη φυλακή, τα οποία αφορούν κυρίως ηρωίνη, μεθαδόνη και βενζοδιαζεπίνες. Οι κατευθυντήριες γραμμές για τη θεραπεία της εξάρτησης από βενζοδιαζεπίνες με σκοπό την πρόληψη των κινδύνων της απότομης στέρησης δεν φαίνεται να είναι τόσο ανεπτυγμένες, όπως αυτές για τη θεραπεία της εξάρτησης από οπιούχα.

Το **Ε.Κ.Π.Ν.Τ.** σημειώνει ότι οι υπηρεσίες θεραπείας στις γυναικείες φυλακές ποικίλουν. Αναφέρει ότι μόνο σε λίγες χώρες, όπως στη **Γερμανία** και την **Πορτογαλία**, παρέχονται συγκεκριμένες υπηρεσίες στις γυναικείες φυλακές, παρόλο που ένα μεγάλο ποσοστό των γυναικών τροφίμων κάνει χρήση ναρκωτικών. Στην **Πορτογαλία**, δύο φυλακές παρέχουν υπηρεσίες νηπιαγωγείου, δίνοντας έτσι τη δυνατότητα στα παιδιά να παραμείνουν με τις μητέρες τους.

Σημείωση για τους εκδότες

1. Η *Ετήσια Έκθεση σχετικά με την κατάσταση του προβλήματος των ναρκωτικών στην Ευρωπαϊκή Ένωση* θα είναι διαθέσιμη από την ιστοθέση του **Ε.Κ.Π.Ν.Τ.** την Τετάρτη **11 Οκτωβρίου**, στις 12 το μεσημέρι (ώρα Κεντρικής Ευρώπης), στη διεύθυνση:
http://www.emcdda.org/publications/publications_annrep.shtml
και <http://emcdda.krnqwest.pt>
2. Άλλα θέματα της παρούσας έκθεσης παρουσιάζονται σε δύο χωριστά δελτία Τύπου, τα οποία θα δημοσιευθούν επίσης την Τετάρτη **11 Οκτωβρίου**, στις 12 το μεσημέρι (ώρα Κεντρικής Ευρώπης), στη διεύθυνση:
<http://www.emcdda.org/press/press.shtml>
  - *Προβληματική χρήση ναρκωτικών – μεταβαλλόμενες τάσεις (κύριο δελτίο)*
  - *Η θεραπεία υποκατάστασης επεκτείνεται όλο και περισσότερο στην ΕΕ – "μολονότι ακόμα χαρακτηρίζεται από ανεπαρκή αξιολόγηση και ανομοιομορφία" (δελτίο Τύπου-ειδική έκδοση)*

• Υπεύθυνη επικοινωνίας: **Kathy Robertson**, Υπεύθυνος Τύπου, Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών & Τοξικομανίας •
• Τηλ.: ++ 351 21 811 3000 • Φαξ: ++ 351 21 813 1711 • E-mail: Kathryn.Robertson@emcdda.org •
• EMCDDA, Rua da Cruz de Santa Apólonia 23–25, PT-1149-045 Lisbon, Portugal •
• Επισκεφθείτε μας στον Παγκόσμιο Ιστό, στη διεύθυνση <http://www.emcdda.org> •